

■ Годишњи ремонт на угљеним линијама тамнавских копова

Радови почели пре плана

■ Ливци су у неку руку и уметници, креатори, о чему сведоче бронзане фигуре које смо запазили на полицама, а резултат су тренутка уметничког замаха ливаца

Садржај

- 05 Грејна сезона завршена крајем априла
**У плану проширење
топлификационе мреже**
из епс групе
- 07 Модерна опрема за дистрибутивни систем
„Електропривреде Србије“
Још брже интервенције ЕПС-ових екипа
- 10 Ремонтован багер „глодар 6“
на Пољу „Б/Ц“
Успешно одолева времену
- 11 Ватрогасна јединица РБ „Колубара“
**Спремни и добро
опремљени**
репортажа
- 12 Првوماјско јутро са посадом багера
„глодар 2“ на Пољу „Д“
Кад се угаљ зацрни – мир у кући
- 14 Инвестиције у Постројење за
прераду воде „Медошевац“
Нови бунари за више воде
локални мозаик
- 18 Велики успех лазаревачких
средњошколаца
Тимским радом до победе
- 20 Историјски успех кошаркаша
„Колубара Ла 2003“
„Индијански плес“ до Прве лиге
временов
- 22 Радојко Перишић Дока,
један од првих радника Поља „Д“
Рударско ткање

04

Ближи се крај реализације „зеленог“ пројекта

Лигнит гарантованог квалитета

08

Годишњи ремонт на
тамнавским коповима

Радови почели пре плана

15

У Ливници ОЦ „Метал“

Занат који наставља да живи

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Наталија Живковић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Александар Рашин, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 3.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Лигнит гарантованог квалитета

У сваком тренутку знаће се колико је и каквог угља откопано, што ће омогућити мешање угља и уједначену испоруку термоелектранама

У Рударском басену „Колубара“ приводи се крају трећи део „зеленог“ пројекта, односно увођење система за управљање квалитетом и хомогенизацију угља у западном делу басена.

Након пријема преостале опреме крајем прошле године, током пролећа 2019. на новој депонији тамнавских копова изводе се завршни грађевински радови и врши финална монтажа опреме која ће омогућити да се лигнит уједначене калоријске вредности испоручује ТЕНТ-у. Опрема ће бити повезана током лета, а биће завршене и хладне пробе. Један део тестирања обухватиће стару опрему која се повезује са новом, а други пуњење одређеног броја депонијских гомила, како би се доказао модел, а затим пражњење депоније. Током пуњења нове депоније ТЕНТ ће се снабдевати угљем са старе. Уз тестирање опреме спроводе се и обуке запослених.

– Машине, узимачи и одлагач су спремни за рад. Завршавају се трасе транспортера и врши вулканизација трака. Очекујемо да до краја маја почну хладне пробе на пријемном систему за депонију. Држимо се плана који је постављен прошле године да цео пројекат, укључујући издавање сертификата, завршимо до 31. августа ове године. Уговори важе до тада. Крајем прошле године продужен је уговор са KfW банком до краја ове године, што нам даје оквир за цео „зелени“ кредит – објаснио је др Дарко Даничић, пројект-менаџер за пројекте „Б“ и „Ц“ у оквиру „зеленог“ кредита.

У поређењу са пријемом досадашњих рударских система, функционалне пробе и тестирање депонијске опреме су тежи јер је систем за хомогенизацију обједињен. Тестирање компликује и то што испорука угља ТЕНТ-у не сме да се прекида. Део комплексности лежи у изузетној повезаности свих сегмената пројекта и готово да нема независних проблема који се паралелно могу решавати.

– Хомогенизација је квалитативни скок у начину рада и размишљању. Равномерним квалитетом лигнита повећава се искоришћеност котлова у ТЕНТ-у, а пошто је ЕПС велики систем, путем малих промена постижу се огромне уштеде. Суштина је производ гарантованог квалитета. „Колубара“ је до сада, зависно од лежишта, имала разнолику испоруку. И даље имамо лежишта са великим количинама, али постоје делови

у којима се једна количина одлаже јер нема начина да се угаљ промеша. Када систем за хомогенизацију буде радио, преко софтвера и сензора ћемо у сваком тренутку знати колико је угља откопано и каквим квалитетом располажемо – казао је Даничић, додајући да је капацитет будуће депоније 400.000 тона.

Анализе су показале да се преко хомогенизације остварују значајне финансијске уштеде и да се потрошња угља смањује за око милион тона годишње. Такође, смањују се емисије угљен-диоксида, сумпор-диоксида и азот-диоксида при електранама, као и количине пепела и шљаке.

– „Зелени“ пројекат припада групи најкомплекснијих у ЕПС-у. Ослонили смо се на европска искуства, мада су она специфична јер сваки коп, чак и у оквиру исте компаније, има различита решења. У „Колубари“ се и сада врши нека врста хомогенизације, али се извештаји о квалитету добијају сувише касно, када су вагони већ у Обреновцу. Наравно, планирало се и раније, али захваљујући савременим технологијама убудуће ћемо благовремено бирати између више добрих решења – рекао је Даничић, напомињући да је рад на овом пројекту за све запослене велики професионални изазов.

М. Караџић

„Зелени“ пројекат

„Унапређење заштите животне средине у колубарском басену“ је пројекат вредан око 181 милион евра. Финансиран средствима Европске банке за обнову и развој (EBRD), Немачке развојне банке (KfW) и средствима ЕПС-а, пројекат ће омогућити оптималан рад термоелектрана, смањење штетног утицаја на животну средину и штедљив однос према ресурсима.

У оквиру „зеленог“ пројекта набављени су нови БТО систем и систем за снабдевање енергијом за Поље Ц, као и одлагач за међусложну јаловину за коп „Тамнава-Западно поље“. Пројекти се реализују од 2013. године.

■ Део новог постројења за хомогенизацију угља

У плану проширење топлификационе мреже

Кроз дистрибутивну мрежу дужине 85 километара обезбеђује се грејање за око 550.000 квадратних метара стамбеног и пословног простора. Током грејне сезоне 2018/2019. испоручено око 117.000 мегават-часова топлотне енергије

Постројење Топлана у оквиру ОЦ „Прерада“, укупног капацитета 140 тона прегрејане водене паре на сат, ове грејне сезоне без застоја је испуњавало потребе свих потрошача, како у погледу испоруке технолошке паре, тако и вреле воде за грејање.

У зимском периоду грејање Лазаревца је приоритетни посао Топлане, као делатности од виталног значаја за нормално функционисање града, где се кроз дистрибутивну мрежу дужине 85 километара обезбеђује грејање за око 550.000 квадратних метара стамбеног и пословног простора.

– Током ове грејне сезоне испоручено је око 117.000 мегават-часова топлотне енергије. Такође, у потпуности се поштовао „клизни дијаграм“ који је усаглашен између РБ „Колубара“ и Јавног предузећа „Топлификација“, тако што се на основу средње дневне спољне температуре испоручивала потребна количина топлотне енергије. Ове године на захтев „Топлификације“ направљен је нови „клизни дијаграм“ према којем је за три Целзијусова степена испоручивана већа температура полазне воде према граду у односу на претходни дијаграм, што се одразило на бољи квалитет услуга грејања – каже Владан Обрадовић, управник Топлане.

Проток топле воде која се испоручује ЈП „Топлификација“ тренутно је око 1.000 кубних метара на сат. Због константног пораста корисника, „Топлификација“ је затражила повећање протока, што је са садашњим циркулационим пумпама немогуће.

– У плану је уградња нове циркулационе пумпе, која ће повећати проток топле воде на 1.500 кубних метара на сат. Управо је закључен уговор са пројектантском фирмом за израду елабората „Анализа могућности повећања

■ Вукашин Јањевић

испоруке топлотне енергије за грејање Лазаревца са предлогом решења“. Рок за израду пројекта је четири месеца, након чега би се у наредној фази набавила опрема и почела уградња пумпе, чиме ће се омогућити још боље грејање и прикључења нових корисника – рекао је Обрадовић и додао да је формирана радна група за реализацију посла од пројектовања до извођења радова на новој „Западној магистрали“, због грејања нове хале „Метала“.

И у предузећу за дистрибуцију топлотне енергије „Топлификација“ не крију задовољство због успешне грејне сезоне, која је на подручју лазаревачке општине завршена крајем априла. Тај податак, поред осталог, потврђује чињеница да је у овој сезони било најмање проблема у односу на све претходне године рада „Топлификације“.

– Да је ово једна од најбољих сезона коју смо имали говоре нам технички параметри и извештаји које свакодневно пратимо, а као главни показатељ – рекламације и жалбе потрошача, које су ове сезоне сведене на минимум – сажета је оцена Вукашина Јањевића, директора ЈП „Топлификација“, о минулој грејној сезони.

Како истиче Јањевић, годинама се руководе стратегијом да грађевинске радове, санације дотрајалог и реконструкције линија изводе на време и квалитетно, јер то на крају даје ефекте у смислу квалитета услуга и мањих трошкова.

– Што се тиче радова у наступајућој грађевинској сезони већ су започете

■ Владан Обрадовић

реконструкције у улици Светог Димитрија, а планирани су и радови на реконструкцији линија у улици Ђуре Јакшић и Јанка Стајчић у Шопићу – објашњава Јањевић.

– На снази је и даље забрана прикључења нових корисника на топлификациони систем, јер смо достигли капацитет где је свако даље проширење мреже тешко изводљиво. Такође, нова прикључења би значила недовољно квалитетну испоруку топлотне енергије оним потрошачима који су већ на мрежи. У интересу „Топлификације“ је да има више потрошача и већу наплату, али су за ширење мреже потребни одговарајући предуслови, који пре свега зависе од Топлане. Зато је од великог значаја реализација пројекта уградње нове циркулационе пумпе, која ће омогућити проширење капацитета топлификационе мреже – нагласио је Јањевић.

Т. Симић

Одлична сарадња

„Топлана“ омогућава непрекидно грејање, свих 24 сата, што је реткост у Србији. С друге стране, ЈП „Топлификација“ редовно измирује своје обавезе, плаћањем рачуна за утрошену топлотну енергију „Колубари“, односно ЕПС-у. Међузависност у раду и сарадња ова два предузећа је на високом нивоу, што је и допринело да грађани имају адекватну услугу и грејну сезону без икаквих проблема.

Обимни радови на статору

У току ремонта обављен је и преглед целокупне опреме

У Хидроелектрани „Увац“ током априла обављен је редован годишњи ремонт. Обимни послови урађени су на преклињавању статора генератора – преглед статора и ротора, а радове је извео АТБ „Север“ из Суботице. Након вађења ротора, урађени су комплетно чишћење, издување, прање и брисање лим пакета намотаја статора. Испитан је електрични изолациони систем намотаја статора и ротора, и прегледан статор.

– Најобимнији посао у оквиру овог ремонта био је преклињавање статора генератора, а тиме ће се, уз сва потребна мерења, добити поуздан рад хидроагрегата у наредном

периоду – каже Стојан Трновић, водећи инжењер машинског одржавања у ХЕ „Увац“.

На ротору је, такође, урађен визуелни преглед. Обављен је оглед загревања магнетног језгра уз снимање вибрација са термовизијском контролом. Прегледане су изолације и елементи учвршћења кружних

сабирница, извода и звездишта ротора.

Подизвођач „Кончар – Институт за електротехнику“ урадио је испитивање електричног изолационог система статора и ротора, док је Центар за контролу и испитивање из Београда обавио испитивање и санирање кавитацијских оштећења на

радном колу и другој опреми. Ремонтни радови финансирани су из сопствених средстава ЕПС-а.

У току ремонта обављен је и преглед целокупне опреме са посебним нагласком на сегменте водећих лежајева и носећег лежаја након уградње пумпе високог притиска.

Остале радове на ремонту који обухватају све демонтаже и монтаже, као и радове на вађењу ротора, извели су радници ХЕ „Увац“ и „Лимских ХЕ“.

Ј. Петковић

Поуздано

После уградње нове опреме у далеководним пољима, током њихове реконструкције у септембру и октобру прошле године, осигуран је безбедан и исправан рад електране у наредних 40 година, а могућност кварова или хаварија сведена на најмању могућу меру, кажу у ХЕ „Увац“.

■ Тридесет четири године производње енергије у ХЕ „Ђердап 2“

Максимална погонска спремност

И будућа мисија је сигурна производња електричне енергије уз стално одржавање производних капацитета на максималном нивоу

Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, у честитки запосленима захвалио је на 34 године преданог рада који је омогућио поузданост и ефикасност хидроелектране од посебног значаја за енергетски и пловидбени систем „Електропривреде Србије“.

– Нова ера у енергетици подигла је важност „зелене“ енергије на још виши ниво и ЕПС ће као енергетски гигант у региону следити модерне токове

производње, технологије и начина рада да бисмо заједно ојачали позицију коју смо тешким радом стекли и потврдили улогу ослонаца коју имамо код привреде и грађана Србије – поручио је Грчић.

Синиша Матовић, директор ХЕ „Ђердап 2“, истакао је да је и будућа мисија сигурна производња електричне енергије уз стално одржавање производних капацитета на максималном нивоу, унапређење бриге о

Запослени су кључ успеха

Највећа вредност сваке компаније су њени запослени. Можемо се похвалити да иза ових резултата стоје дани и сати редовног и прекоременог рада, у скупним деловима агрегата, проточном тракту, црпној станици, галеријама бродске преводнице и другим местима овог импозантног објекта – рекао је Матовић.

животној средини и увећање добробити заједнице.

– Да смо на правом путу, показују резултати рада у свим параметрима које остварују наши запослени. Наш примарни циљ је производња електричне енергије, а она се мери у милијардама произведених киловат-часова – рекао је Матовић.

М. Дрча

Друга ђердапска електрана 12. априла обележила је 34 године рада, током којих је произвела 46.340.785 MWh електричне енергије. На свечаној академији одржаној у Дому културе „Стеван Мокрањца“ у Неготину присутни су били представници ЕПС-а, огранка „ХЕ Ђердап“, румунских партнера, као и представници локалне заједнице и пословни партнери.

Још брже интервенције ЕПС-ових екипа

Мобилне трафостанице и агрегати су најновија реч технологије и омогућавају Србији да одмах може да реагује у хитним случајевима, као и боље и сигурније услуге ЕПС-а

Да би успешно обавила свој посао и произведену електричну енергију сигурно испоручила до три и по милиона корисника, „Електропривреда Србије“ стално улаже у дистрибутивну мрежу и набавку најмодерније опреме. Крајем априла, ЕПС је добио четири мобилне трафостанице и набавио четири дизел електрична агрегата.

Захваљујући финансијској подршци Европске уније, дистрибутивни систем „Електропривреде Србије“ добио је четири мобилне трафостанице помоћу којих је могуће брже реаговање у ванредним ситуацијама као што су поплаве и пожари. У редовном режиму ове ТС биће коришћене као замена капацитета током реконструкције постојећих трафостаница. Највећа мобилна трафостаница напонског нивоа 110/35 kV, снаге 20 MVA и тежине 70 тона, монтирана је на возилу дужине 20 метара, а опрема се лако и брзо инсталира.

– Ово је веома важна помоћ, јер можемо и много лакше и ефикасније да реконструишемо било коју стодесетку, а да наши купци то не осете. Трафостаница може да снабдева 12.000 купаца, што није мало. Хвала Европској унији јер ова донација не показује себе само кроз финансијску вредност, већ је то круна сарадње која је интензивирана 2014. године, када су велике поплаве задесиле Србију. Најпре смо се бавили санацијама, а сада смо на нивоу да

Донација ЕУ

Део донације Европске уније који ће бити искоришћен у дистрибутивном сектору износи девет милиона евра и осим набавке мобилних трафостаница обухвата и развој система даљинског надзора и управљања средњенапонском мрежом у дистрибутивном подручју Краљево, које је било највише погођено великим поплавама.

се бавимо превенцијама, што је најважније – поручио је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, приликом примопредаје трафостаница, у друштву представника ЕУ у Републици Србији.

Највећа ТС произведена је у фабрици компаније АББ у Италији, а вредност донације за ову трафостаницу износи око 1,4 милиона евра. Остале три мобилне трафостанице 35/10 kV, снаге по 8 MVA и укупне вредности око 1,8 милиона евра, биће распоређене у дистрибутивним подручјима Краљево, Ниш и Крагујевац, а извођач радова је ГАТ из Новог Сада.

Донација Европске уније за овај пројекат део је ИПА II националног програма за Србију, који је намењен отклањању последица поплава 2014. године.

– Европска унија је одмах притекла у помоћ када су се догодиле страшне поплаве и ово је наставак тог чина пријатељства. Оваква машина, која је најновија реч технологије, омогућиће Србији да одмах може да реагује у хитним случајевима – рекао је Сем Фабрици, амбасадор ЕУ у Србији, захваливши се свим учесницима у овом пројекту.

■ Мобилни агрегати

Нови мобилни дизел електрични агрегати снаге 1.100 kVA за напајање електричном енергијом трафостаница током радова, омогућиће да екипе ЕПС-а брже интервенишу.

Два агрегата олакшаће ремонте и радове на електромережи на подручју Београда, а по један на дистрибутивним подручјима Ниша и Краљева. Укупна вредност ове инвестиције је 82 милиона динара.

– Крајем прошле године набавили смо опрему која омогућава лакше проналажење и бржу поправку кварова на подземним водовима нисконапонске и средњенапонске мреже. Сада смо набавили четири најмодернија мобилна агрегата који ће се користити приликом радова на трафостаницама – рекао је Грчић током посете запослених на обуци за управљање агрегатима у Београду.

Он је додао да агрегати имају две идентичне ћелије, да један агрегат мења трафостаницу од 10 kV, као и да су у стању да одрже аутономију између 10 до 20 сати у зависности од тога да ли ради једна или две ћелије.

– Ово је веома добра инвестиција, за кратко време бићемо у могућности да интервенишемо и појавимо се на месту на којем је потребно у случају неког квара – истакао је Грчић и додао да ће запослени у ЕПС-у стално унапређивати своја знања.

Мобилни агрегати су нови алат за боље и сигурније услуге ЕПС-а и двадесетак монтера и инжењера из Ниша, Краљева и Београда са великим ентузијазмом учествовало је у обуци за коришћење ове најсавременије опреме.

Р. Е.

Радови почели пре плана

Најобимнија инвестициона оправка у „Колубари“ – ремонти на свим угљеним погонима тамнавских копова, традиционално почели у мају. Добра припрема и организација посла кључ квалитетних ремонта

На тамнавским коповима од прошле године је поново покренута традиција, прекинута поплавом 2014. године, да 10. маја стану производне машине на угљеним системима и започне редован годишњи ремонт.

Због великог обима посла који се обавља у кратком временском периоду, ове године су на „Западном пољу“ на Трећем угљеном систему и багеру „глодар 1“ ремонти започели неколико дана раније. Систем је заустављен 2. маја, а наредног дана посао су преузели запослени из „Метала“ који изводе радове на багеру.

Према плану, инвестициона оправка угљених система на тамнавским коповима траје од 10. до 29. маја. У том периоду, све машине које раде на угљу на „Западном пољу“ и Пољу „Г“, заједно са Постројењем за прераду угља, односно Дробиланом, неће производити угаљ. То је период планиран за поправке и отклањање уочених недостатака, са циљем потпуне спремности капацитета за наредну зимску сезону.

– „Металу“ смо обезбедили задовољавајући плац за багер „глодар 1“, с обзиром на уобичајено лоше временске услове у мају. Песак којим смо га засули показао се као добра подлога. Тако ће бити и на плацу за ремонт ведричара, а за „глодар 5“ обезбедили смо шљунак. Радови су почели, и сви транспорти су отворени, опрани и

■ Ремонтни радови на багеру „глодар 1“ на „Западном пољу“

очишћени. Има довољно механизације будући да пред почетак ремонта са представницима „Помоћне механизације“ направимо другачију организацију. У периоду од 12 сати, када запослени „Метала“ раде на ремонтима, ангажован је већи број ровокопача, додатно се укључи још један цевополагач и тако се покрију сви послови – објаснио је Небојша Симић, технички директор „Западног поља“.

Милош Мештеровић, дипл. машински инжењер, задужен за машински надзор на багеру „глодар 1“ у ремонту, наглашава да би се овогодишњи радови могли сврстати у категорију редовног ремонта, за разлику од прошлогодишњег. Ове године радиће се на задизању горње градње због замене похабаних делова заштите великог куглбана. На транспорту ће се вршити задизање сва три гусенична ланца, док је на радном месту у плану демонтажа свих кашика и замена похабаних делова. Замена погона копања ће бити урађена превентивно због цурења уља на улазним и излазним вратилима овог погона током претходних година. Велики број делова биће послат у „Метал“ на поправку, што је прилика да се детаљно прегледа и утврде неправилности које не могу да се отклоне на плацу.

На Трећем угљеном систему, осим редовног ремонта на транспортерима који раде запослени „Западног поља“, спајањем два транспортера направиће се један максималне дужине. Шеф система

Бојан Милосављевић објаснио је да ће у почетку он бити дуг 2.600 метара, а касније ће се продужецима вратити на дужину од 2.800 метара, колико је потребно до западне границе копа. Због дужине, на овај транспортер биће постављена гума веће затезне моћи и чврстоће на кидање, а то ће истовремено да омогући избацивање једне станице која је неопходна Пољу „Г“. Касније ће на још једној, највероватније другој линији, бити реализован исти поступак. Тренутно је најпогодније да се то уради на трећој линији због правца њеног рада. Осим послова на транспортерима, међу којима је и продужење главног сабирног транспортера СУ-4 за 120 метара, запослени са копа ће обавити и радове на бандовима, док су радници Гумаре задужени да споје јачу гуму на новоформираног транспортер.

У планираном року за ремонт на „Западном пољу“ стаће „глодар 5“ са „бандвагеном 1“ са прве линије и ведричар са транспортерима У-6 и У-4 са четврте линије. Током скраћене реконструкције међуслојне јаловине скратиће се један везни транспортер и везни транспортер са Трећег јаловинског система на коме ради нови одлагач на међуслојној јаловини.

Нови одлагач, с обзиром на то што је везан на међуслојну јаловину, јесте нова машина и на њему неће бити радова, осим замене траке 1 која је после оштећења замењена ужом. Уместо траке од 2.400 милиметара стављена

Испоштована динамика

На површинском копу „Тамнава-Западно поље“ 9. маја заустављени су багери „глодар 5“ и ведричар, док су „глодар 2“ са Поља „Г“ и Дробилана обуставили рад дан касније. Запослени из „Метала“, који обављају радове на годишњем ремонту угљених система са оба копа, на дужност су ступили 11. маја. Пре свих машина, у ремонт је ушао роторни багер „глодар 1“ на „Западном пољу“, а осим на ведричару, производња ће поново на свим осталим багерима почети 30. маја.

је трака ширине 2.000 милиметара и сада је прилика да се врати трака потребне ширине. Одлагач је у гарантном року и зато ће у време мини-реконструкције доћи извођачи радова како би отклонили примедбе које су запослени са копа приметили током пробног рада одлагача на систему.

– Роторни багер „глодар 4“ тренутно ради на другој угљеној линији, али се враћа на Трећи јаловински систем и на њему сада неће бити ремонта. Са повратком „глодара 900“ на Поље „Г“ имамо багер мање, па комбинујемо да „глодар 4“ делимично ради на угљу, а делимично на јаловини на Трећем систему. На јаловини отвара угаљ за прву линију до

Одлична производња угља Поља „Г“

Производња угља на копу Поље „Г“ од почетка године до краја априла била је већа од планиране за чак 60 одсто. За четири месеца роторни багер „глодар 2“ са „бандвагеном 2“ откопао је 2,15 милиона тона угља, а планирано је 1,35 милиона тона. Поред тога, откопано је и 270.000 међуслојне јаловине.

– Угаљ је одличног квалитета и није служио само за поправку квалитета угља са „Западног поља“ него смо морали да дајемо и веће количине због појачане потребе за угљем – рекао је Радојица Радојичић.

половине фронта радова, а другу половину припрема „глодар 3“ са Другог БТО система. Овакав режим његовог рада трајаће ове и вероватно следеће године – рекао је Симић.

На већини машина ремонт ће трајати двадесетак дана. Без обзира што је раније прекинуо производњу, багер „глодар 1“ почеће да ради када и остали, осим ведричара, на коме ће се радити двадесетак дана дуже. На њему су планирани обимнији радови који изискују више времена за завршетак. Ведричар је био доста ангажован током ове године, а веома је значајан за рад копа. Његов допринос је велики у домену поправке квалитета угља јер он копа угаљ најбољег квалитета.

На суседном копу Поље „Г“ у исто време се изводи годишњи ремонт на опреми за производњу угља. Реч је о угљеном систему који чине роторни багер „глодар 2“, „бандваген 2“ и транспортери. Постројење за прераду угља и сабирни транспортери. Два дана пре него што стане, „глодар 2“ ће радити на пуњењу депоније, односно мораће да ископа око 70.000 тона лигнита.

– На Постројењу за припрему угља ове године ћемо радити класичну инвестициону оправку, без неких већих послова. То подразумева стандардне радове на облогама на бункерима, екстраторима, замену ланаца на дробилицама и све што је потребно на депонијској машини. На сабирном транспортеру 1 заменићемо гуму

и поставити платнену траку са сајлама, а на осталим тракама поправићемо лоше спојеве, прерадити делове где су траке оштећене и померити етажну траку – наглашава Радојица Радојичић, технички директор Поља „Г“.

Према Радојичићевим речима, на багеру „глодар 2“ ће се базирати на транспорту јер је ротор рађен прошле године, а такође ће убацити његове оригиналне кашике којих има у резерви.

С обзиром на то да је ротор замењен, да би се оригиналне кашике поставиле, неопходни су радови на венцу. Позиција плаца на који ће се багер поставити је одређена и припремљена.

М. Димитријевић

Дужи транспортери на јаловини

Максимална дужина транспортера зависи од тога какав тип станице се налази на њему, односно колико су јаки погони који их покрећу. Шеф Трећег угљеног система „Западног поља“ Бојан Милосављевић објашњава да ако се на транспортеру налазе старе станице „1600“, транспортер може бити максимално дугачак 1,5 километара. Транспортери са новим станицама М-1 и М-2 и станице на јаловинским системима дозвољавају дужину транспортера и до три километра.

Успешно одолева времену

Током 33 дана завршени обимни инвестициони радови на главном багеру Првог А БТО система, изузетно значајног у сигурној производњи откривке

На површинском копу Поље „Б/Ц“ завршен је ремонт „глодара 6“, основног роторног багера на Првом А БТО систему. За разлику од уобичајене праксе, овога пута инвестициона оправка се не спроводи на систему и пратећем багеру „одлагачу 3“, на коме је током прошле године обављена краћа оправка.

Багер који је 1976. године ушао у производњу, по својим перформансама је више него добар, али године и услови несумњиво су оставили трага. Да би се постигла пуна погонска спремност ове машине која има огроман значај у откопавању откривке на Пољу „Б/Ц“, током 33 дана обављени су обимни инвестициони радови.

Синиша Миланов, руководилац машинског одржавања багера овог копа, који је надзирао машинске послове, каже да се највише радило на радном точку и сливнику. Од обимнијих послова обављено је и задизање великог транспорта, док су на малом транспорту урађена два гусенична ланца.

– Променили смо осам бубњева и санирали редукторе са трака. То су били планирани послови, али било је и оних који су се „отворили“ на лицу места. Наиме, требало је извршити контролу и приликом отварања склопова видело се да су неопходни њихова демонтажа и накнадни послови. Редовно је рађено и задизање горње градње багера и преглед куглбана који није у најбољем стању. Процењено је да он још неко време може да ради уз адекватно одржавање, што значи чишћење и подмазивање тога дела багера – истиче Миланов.

Један редуктор из баланс каце за дизање радног моста, иначе виталног дела багера, послат је на обраду у „Метал“. Како каже наш саговорник, сви оштећени делови су промењени. Оно што овај ремонт издваја, јесте да су погонски зупчаници од дизања витла снимљени ултразвучном методом, што се ради на сваке две-три године.

– Један од највећих проблема на „глодару 6“, који не утиче на рад багера али у крајњем случају смета, јесте просторија за људство, која је у доста лошем стању. То не утиче директно на рад багера. Ипак, због радника који овде раде започели смо одређене послове

на санацији. Урадили смо све што смо у датим околностима могли – наглашава Миланов и додаје да је током овог ремонта био приметан недостатак помоћних радника који треба да прате инвестиционе радове, као што су чишћење и прање багера након демонтаже неких склопова.

Ремонтне послове обавиле су стручне службе „Метала“ уз подршку радника са система, док је багерска радионица Поља „Б/Ц“ ангажована у смислу припреме одређених склопова (бубњева, редуктора, папуча и кашика). Нису били на самом терену, али су се бавили припремом одређених материјала.

О обиму електро радова разговарали смо са Михаилом Белошевићем, електро инжењером на Првом А БТО систему и „глодару 6“, који истиче да је са електро стране, „шестица“ у веома солидном стању.

То што багер није „компјутеризован“, већ има класичну контактерску опрему и све је још увек аналогно, објаснио је Белошевић, нимало не смета да багер остварује одличне производне резултате. Како наглашава, ова машина је веома захвална за одржавање, једино су мали проблема због неких старијих делова, као што су мерачи. Међутим, решење је пронађено тако што су поједини погони адаптирани, нешто је дигитализовано и делимично је убачена новија опрема.

– Најкрупнији посао у електро струци током ове инвестиционе оправке је било скидање велике групе са генератора за

транспорт, као и мењање лежајева. Они су са електро стране исправни, али су склопови били у лошем стању. Морали смо само због тога да их скинемо, како бисмо их заменили и вратили исте генераторе у погон. Такође, измењено је пар каблова до кабине багеристе, односно, један из великог постројења до кабине багеристе и један до кабине тракисте – износи Белошевић уз напомену да је као и увек, током ремонта обављен сервис свих мотора, ормара, чишћење, сређивање и обележавање.

– Радимо са опремом која је годинама на сунцу, снегу и киши, тако да не чуди што су се ознаке обрисале, оригиналних готово и да нема. Управо стога, мора све да се обележи да би могли да лакше радимо. И да се лакше сналазимо – каже Белошевић.

Д. Весковић

Да има ко да их наследи

Михаило Белошевић објашњава да се на систему посебно води рачуна о обуци млађих кадрова. Како каже, на старијој генерацији је обавеза да спреми младе који „преузимају“ посао.

– То је и наш успех, на крају крајева и посао. Да се обуче, да правимо од њих и боље људе и боље мајсторе. Јер, на багеру не може да ради свако, неопходна је велика дисциплина и одговорност. Ко мисли да је лако да се ради на багеру, тај се вара – говори Белошевић.

Захваљујући превентивним активностима, укупан број интервенција у константном опадању. Набавком нових ватрогасних возила осовременењен возни парк, а ватрогасци РБ „Колубара“ међу најопремљенијим у овом делу Србије

Спремни и добро опремљени

Према тромесечном извештају Службе за заштиту од пожара за 2019. годину, Ватрогасна јединица задужена за гашење пожара на површинским коповима Рударског басена „Колубара“ санирала је 161 пожар. Од тога, 159 су биле ситне упале ролни (ваљака), као и угљене прашине, који су неминовни део процеса производње, и два пожара који се категоришу као средњи пожари. Међутим, како нам је рекао Милош Бојић, командир јединице, само муњевитом, брзом интервенцијом ватрогасаца спречава се да средњи пожар прерасте у велики.

– Подаци говоре да се укупан број интервенција наше екипе смањује. Током 2018. године забележено је 509 ситних пожара, и то у почетној фази. Од тога, према одређеним параметрима, само седам су категорисани као средњи пожари, углавном на трачним транспортерима. Ако тај податак упоредимо са податком из 2017. године, када је забележено 678 пожара, јасно је да је број интервенција наших ватрогасних јединица смањен за око 25 одсто – нагласио је Бојић и додао да је то пре свега резултат рада запослених у Служби за заштиту од пожара, који ревносно спроводе велики број превентивних активности.

Бојић је објаснио да је тим изузетно добро организован и спреман да одговори на све изазове. Целокупна професионална Ватрогасна јединица РБ „Колубара“ подељена је на два одељења – једно које је стационирано у Рудовцима, и задужено за површинске копове „Поље Б“ и „Поље Д“, и друго на „Тамнави“, које брине о западном делу басена. Укупна површина „брањеног простора“ износи више од 600 километара квадратних, а осим надзирања рударских система, што је примарни задатак, запослени су често ангажовани и на заштити цивилних објеката на том делу територије општине Лазаревац.

Говорећи о конкретним задацима јединице, командир објашњава да се послови деле на превентивне и оперативне. Прва група подразумева обавезна дежурства приликом извођења рударских и свих других послова на системима. О ком обиму радова је реч, постаје јасније ако наведемо да је таквих активности током протекле године било чак 1.235. Упоредо са наведеним пословима, екипа је у

■ Ватрогасци „Колубаре“ увек спремни

обавези да прати ситуацију у свим сегментима производње и да преко специјализованих налога задужи одговорне да уклоне све евентуалне недостатке који би могли да доведу до инцидената.

Другу групу послова чини гашење пожара, који се рангирају као почетни, средњи и велики. Приликом те категоризације не узима се у обзир само интензитет ватре, већ и начињена материјална штета.

– Да бисмо могли ефикасно да делујемо, осим обученог кадра, неопходна су нам и добра возила и поуздана опрема. Возни парк је изузетно добар. Набавком три нова ватрогасна камиона, број расположивих возила је 22, и то 17 цистерни и пет путничких возила типа

УАЗ. Вредност набавке ова три возила је 60 милиона динара а у последње три године инвестирано је укупно 160 милиона динара у процес побољшања рада Службе ЗОП-а на нивоу површинских копова. Из тог разлога, наши стручњаци оценили су да смо једна од најопремљенијих ватрогасних јединица у овом делу Србије. То је свакако императив да будемо бољи и ефикаснији од осталих – рекао је Бојић.

Како истиче Бојић, евидентна је колегијалност која постоји међу ватрогасцима, како међусобна тако и према другим колегама. Јединица често ради и послове који нису директно у њеној надлежности, али много олакшавају рад колегама у производњи. Ватрогасци често поливају трасу багера, што је посебно важно приликом њиховог уклапања, али раде и као помоћ приликом одгушења бункера на транспортерима и багерима, док у зимском периоду достављају топлу воду којом поливају бункере, пресипна места и ролне, да се не би заледили.

И поред тога што указују на недостатак радне снаге, јединица даје све од себе како би функционисање једног система какав је „Колубара“ било на заслужено високом нивоу.

Што се тиче плана набавке, како нових возила, тако и потребне опреме, разговарали смо са руководиоцем Одељења за ЗОП Рудовци Небојшом Ђокићем.

– Што се набавке опреме тиче, оптимално смо попуњени. Сваке године опрема се набавља сукцесивно, у зависности од плана.

Р. Лазић

Ускоро ново одељење за сервисирање

Према речима Драгана Савића, руководиоца Службе ЗОП-а за површинске копове, у фази формирања је ново Одељење за сервисирање ватрогасне опреме.

– Ово Одељење је важно будући да ће донети велику финансијску уштеду ЕПС-у. Током претходних година плаћали смо услуге сервисирања и одржавања опреме трећим лицима. Када будемо имали свој сервис, имаћемо уштеду већ у првој години рада – изјавио је Савић и истакао да у „Колубари“ постоји 5.500 апарата који се морају сервисирати два пута годишње.

■ Првوماјско јутро са посадом б

Кад се угаљ зацр

Овде мораш да будеш спреман и концентрисан сваког дана, исти је нама и Први и други мај и Васкрс и Божић. Ту смо да радимо и да омогућимо да се ради, кажу рудари

Први мај, празник рада, углавном се прославља излетом у природу, познатијим као првوماјски уранак. Како кажу наши домаћини овог првوماјског јутра, посада багера „глодара 2“ на Четвртог БТО систему површинског копа Поље „Д“, постао је више празник за младе, него за оне који морају да уране на посао.

А и са ким боље попричати о раду него са рударима. Поред чињенице да посао обављају у свим временским условима и да располажу багерима које више третирају као металног садруга него машину која копа, мало је познато колико у ствари овај посао тражи знања, искуства и истинског тимског рада за сваки кубик и тону која се откопа. Њихов посао је да се свакога дана боре са природом, која је некада послушна, а некада зна и те како да буде тешка за сарадњу.

– Код нас нема – сад ћу на уранак, па ћу да дођем на посао. Овде мораш да будеш спреман и концентрисан сваког дана, исти је нама и Први и други мај и Васкрс и Божић. Ту смо да радимо и да омогућимо да се ради – кажу они од којих увелико зависи стабилна производња угља са Поља „Д“ јер директно испред багера „глодара 7“ откривају угаљ.

– Управо стога, овај багер има веома значајну улогу у производњи Поља „Д“, па и целе „Колубаре“, јер са „седмице“ увек долази најквалитетнији угаљ – са поносом каже Зоран Ранковић, рударски пословођа на Четвртог систему Поља „Д“, уз тврдњу да то никако не би било могуће без великог труда свих запослених на овом систему.

– Радници се, почевши од оне најмање карике па даље, труде, јер нас има мало, а велики је обим посла и само захваљујући том заједничком напору, посао се обавља добро и ефикасно. Изградили смо такав однос да је и другарски и пријатељски, да радимо сви све. Када је екипа добра, онда ништа није проблем – прича Ранковић.

А више него добра посада је и неопходна, јер је багер „глодар 2“ најчешће радио у подручју са растреситом глином, где је у кишним периодима потребна додатна опрезност у раду.

Тренутно копају сиву глину која је сува, што је олакшавајућа околност. Нисмо одолели да питамо какав је осећај када се испод кашике зацрни угаљ који је стар милионе година?

– Једном речју, победнички, посебно када га ми отворимо и када знамо да ту нема ни чишћења, ни доласка ЕШ -а, када може „седмица“ одмах да уђе да копа. Одмах нам је свима лакше, немамо ни притисака, они ће да копају, ми да одахнемо – уз осмех одговара Ранковић.

С његовим речима слаже се и Ненад Митровић, планир-мајстор на овом багеру већ 20 година. Његов посао је веома захтеван и одговоран: мора да познаје добро машину, углове, да зна како да намести багер, да познаје заводњеност тла, приступне путеве и све што је везано за неометан и сигуран рад.

– За нас увек има посла, али све се издржи, заједничким снагама са колегама. Добро се не заборавља никад, а посебно време када сам прешао на овај систем. Имао сам велику помоћ од колега тракиста, багериста, пословође, који су стварно несебично поделили са мном своје знање – категоричан је Митровић.

А требало је савладати „глодар 2“, који за разлику од осталих, рецимо, споро швера, има другачије углове под којима ради. Трака 3 дужа је шест метара од уобичајених, а онда му је аутоматски дужа и пуна ширина од свих осталих багера на Пољу „Д“. Он такође може да копа из контраблока.

Причајући о свом послу, Митровић каже да технологија рада налаже да се сваког дана нешто мења.

– До пензије се увек учи нешто, нико није савршен. Када дођемо на посао, сваку ситуацију на багеру и око њега видимо. Навикнути смо да видимо, посебно на овом подручју, где је због тла потребна посебна пажња. Тачно знаш како ради, региструјеш сваку промену звука. Мораш да се стопиш са њим, ово нам је друга кућа – изричит је Митровић.

А за командама „глодара 2“ овог кишовитог и тмурног јутра је искусни багеришта Влада

Спремни за све

Како су нам испричали, на багеру „глодару 2“ постоје редовне превентивне процедуре при свим елементарним непогодама. Отуда, када су у највише лоши услови, ту се одмах предузму предвиђени кораци, празне се траке да не буду под материјалом, багер се склања на безбедније место, стрела радног точка се окреће контра од удара ветра. Све то мора да се спреми за екстремне временске услове.

багера „глодар 2“ на на Пољу „Д“

ОНИ – МИР У КУЋИ

Радосављевић. Прекалио је овај занат најпре осам година као тракиста на багеру „глодару 7“ и четири на овом, после чега седа и за његове команде. Два багера која су увек била под највећим притисцима угља и јаловине.

Док помно прати точак, објашњава да се тренутно ради слабијим капацитетом, технологијом рада „одступа – наступа“, али да капацитет сада није битан, важно је да су дошли до самог угља, што и јесте поента.

– Видите и сами овај угаљ што је тренутно откривен, свима нама је драго када се што више црни угља, онда је, што се каже, мир у кући. Свима је лепо. Најбоље је када се радни точак окреће. Многе породице живе од овога, као и ја исто – уз осмех нам каже док гледа како угаљ промиче.

А ма колико се рудари мерама заштите бранили, природа уме да повремено покаже своју силу и подсети колико је њихов посао пун ризика. Радосављевић нам говори да на овом систему раде са посебном пажњом.

Први мај – раднички празник

Празник рада обележава се у знак сећања на раднике у Чикагу који су штрајком и протестима почели да се боре за осмочасовно радно време. Свуда у свету прихваћен је као празник којим се обележава почетак борбе за радничка права.

Обележавање празника у Србији је прешло дуг пут, од забране одржавања, којој су пркосили радници протестним шетњама, бојкотом рада и зборовима, преко првомајских уранака до обавезе која је уведена 1945. године.

Данас се празник рада углавном слави нерадно, док радници попут ЕПС-ових рудара, и овај празник проводе радно.

Још једно занимање које тражи велико знање, још већу опрезност и концентрацију јесте посао Лазара Драшковића, који ради као електричар на тракама на Четвртог систему.

– Задужен сам за систем, без одлагача сада је дугачак око два километра, рекло би се – „лаганица“. Али, ми имамо реконструкције готово сваке недеље, јер смо сада у таквом положају, директно испред „седмице“, а и скучени смо са одлагалиштем и блоком који копамо, па смо присиљени да „бежећи“ од њих, вршимо тако често реконструкције. Нама је технологија копања доста сложена – објашњава Драшковић уз коментар да је умело да буде баш „занимљиво“ у данима када се реконструкција обављала и на роторном

■ Влада Радосављевић

багеру и на одлагачу. Како каже, никако им не прија овакво пролеће, системи на јаловини углавном воле зиму, блато им је непријатељ.

– Најпре јер не може да се хода, залепи се за чизме, па као да имаш тегове на ногама. А носи се још и алат и мора да се уради посао. А када је киша, искиснеш до голе коже, цео дан мокар, одеш кући, деца мала и она би да се играју, не знаш куд ћеш – полушалајиво каже, али и уз обавезну констатацију да им је недостатак људи проблем и да је добро што је тим на Четвртог систему такав да се увек у свим сменама међусобно испомажу.

Од 2005. године, када је почео да ради на овом систему, Душан Савковић је прешао пут од помоћног радника, руковоаца станице до тракисте на „глодару 2“. Багериста, тракиста и планир-мајстор су тим и неопходна је добра сарадња да се посао уради како треба. Шта багериста ископа, тракиста утовари на траку и тај материјал после иде даље дуж система до одлагача који га одлаже. Тракиста води рачуна о транспорту, колицима, кабловима, на првом месту да се материјал утовари како треба.

– На посао мора да се дође максимално одморан, јер се од нас тражи да што више откопамо, да бисмо имали што више угља. Много људи мисли да је бити рудар у „Колубари“ лако, јер ето, имамо ми оволике багере који раде за нас. Ја бих све људе који тако мисле позвао да раде само једну нашу трећу смену, магловиту ако може. Не кажем, ниједан посао када се ваљано ради није лак, али радити на багеру је посебна одговорност будући да одговараш и за њега, који те храни хлебом, као и људе са којима радиш. Најбитније је на крају смене да прође све како треба и да одемо кући својим породицама – јасан је Савковић.

Д. Весковић

Нови бунари за више воде

Водовод „Медошевац“ пијаћом водом снабдева источни део РБ „Колубара“ и шест месних заједница у овом делу лазаревачке општине са дневном испоруком од око 3.500 кубних метара воде

Услед напредовања рударских радова отварања Поља „Е“, заменског ресурса и природног наставка Поља „Д“, на граници Барошевца и Зеока, урушавају се и локална изворишта Зеоке и Медошевца. Ниво подземних вода у овим извориштима опада, а бушењем и експлоатацијом бунара за предодводњавање пада капацитет постојећих бунара за снабдевање постројења за прераду воде.

У разговору са Миленком Пановићем, руководиоцем Водовода „Медошевац“, који функционише у оквиру погона „Помоћна механизација“, сазнајемо да „Колубара“ предузима све неопходне мере да тај проблем реши и да потрошачима, као и индустријским објектима у тој зони, обезбеди довољне количине воде за пиће.

– Главни проблем је један део магистралног ценовода који пролази кроз Барошевац, прецизније од Зеока до Дирекције копова у

Барошевцу. Он је на ивици косине копа и преко њега прелази лака рударска механизација. До пуцања ценовода долази јер је у зони рударских радова и у том случају без воде остаје источни део басена, осим Медошевца – каже Пановић и додаје да санација таквог квара на ценоводу захтева извесно време, како за крпљење или наставак ценовода, тако и време за испирање и дезинфекцију ценовода после интервенције. Вода кроз ценовод се пушта тек након испирања и дезинфекције цеви.

У изградњи је нова траса ценовода у дужини од четири километра, поред новог корита реке Пештан, од Барошевца до Зеока. Актуелно је и пројектовање још једног километра, који ће од Зеока до Медошевца спојити постројење за прераду воде и магистрални ценовод у Барошевцу.

– Избушена су два нова бунара у близини Постројења за производњу воде (ППВ) „Медошевац“, која још нису пуштена у мрежу сирове воде, јер се раде све потребне анализе у Градском заводу за јавно здравље и чека се дозвола да се бунари прикључе у систем водоснабдевања – објашњава Пановић.

Водовод „Медошевац“ пијаћом водом снабдева источни део Рударског басена „Колубара“ и шест месних заједница у овом делу лазаревачке општине дневном испоруком око 3.500 кубних метара воде.

Водовод се састоји од два независна система – „Медошевац“, који снабдева подручје од овог села до места Рудовци, укључујући и објекте „Колубаре“, и „Јунковац“,

који снабдева истоимено село и рударско насеље Вољујак. Укупна дужина примарне и секундарне мреже је око 50 километара.

Према Пановићевим речима, дугорочни планови са циљем обезбеђивања довољних количина воде су да се једно постројење од постојећа три у ППВ „Медошевац“, пресели на локацију у Барошевцу и евентуално изгради још једно постројење. На тај начин би био обезбеђен капацитет воде од 40 литара у секунди, а сировом водом би се снабдевали из бунара који ће служити за предодводњавање површинских копова.

– Из тих постројења, са капацитетом од 40 литара у секунди, воду за пиће добијаће Барошевац, Рудовци и Мали Црљени, као и индустријски објекти у тој зони. Део од Медошевца би се водом снабдевао из „Суве сепарације“ из „Прераде“.

Пановић истиче да је вода доброг квалитета о чему брине интерна лабораторија у којој се свакодневно раде физичко-хемијске анализе, а стање резидуалног хлора се контролише на сат времена. Такође, Завод за јавно здравље Београд три пута месечно узима узорке воде за анализу.

Т. Крупниковић

Планови

Још три бунара ће бити избушена у Медошевцу и Зеокама, а у плану је да се изгради и ценовод сирове воде од Медошевца до постројења у Барошевцу, где ће вода бити и прерађивана.

■ У Ливници ОЦ „Метал“

Занат који наставља да живи

Ливци су у неку руку и уметници, креатори, о чему сведоче бронзане фигуре које смо запазили на полицама, а резултат су тренутка уметничког замаха ливаца

Иако широј јавности то није познато, у оквиру ОЦ „Метал“ у РБ „Колубара“ постоји Ливница, одељење које броји само седам радника и које годишње произведе између 40 и 50 тона бронзаних одливака за багере, те тако чини веома важан део припреме процеса инвестиционих оправки багера на колубарским коповима.

Посетили смо ово одељење, смештено недалеко од Управне зграде „Метала“, баш кад се прође жути мостић, преко транспортне траке.

Кад се уђе у радионицу, приметан је необичан детаљ – читав под прекривен је песком. Објашњено нам је да је то неопходно будући да се ради са ливовима високе температуре, чак до 1.150 степени Целзијуса, па је песак превентива од пожара. Зато смо се одмах на уласку сусрели са прашином на коју су ливци већ навикли, те смо у шали рекли да је њима природно станиште плажа или можда пустиња. Насмејали смо их и прихватили су шалу без љутње.

Без обзира на тешке услове рада, ови момци су видно расположени за причу. Кажу да им посетиоци не долазе често. Одељење води Дејан Дамљановић, инжењер за ливење

и термичку обраду, који је задужен за технолошку припрему, нацрте и све остало што је потребно како би тај део погона за производњу беспрекорно функционисао. И то јесте први утисак на самом терену. Сви ливци знају да раде на свакој машини, нема претераног договарања, сви дају свој максимум, функционишу као једна сложна спортска екипа на терену.

Радници у Ливници су по струци бравари, али су се због потребе посла и сигурнијег радног места преквалификовали у ливце. Кажу да посао није лак и да доста штети здрављу, али ипак су задовољни и воле овај посао.

Свесни су да су, иако мало људи зна шта они уопште раде или чак ни не знају да постоје, неизбежна карика у одржавању коповских багера. На то су посебно поносни и то их мотивише да буду одлични мајстори-ствараоци. У свом занату виде и свакодневну прилику за усавршавање, па тако с времена на време покушају да излију неке фигуре у песку из знатижеље, али и да би тестирали умеће и проверили своје знање.

Ливци су у неку руку и уметници, креатори, о чему сведоче бронзане фигуре које смо запазили на полицама, а резултат су тренутка уметничког замаха ливаца.

Овде су тешки услови рада и за мушкарце, а камоли за жене. Једина жена ливац која је радила у овом одељењу је Живана Ђаковић. Сада је то радно место наследио њен син Владан Ђаковић, који је ту шест месеци. Колеге су га, како каже, прихватиле јако добро баш зато што је његова мајка некада била раме уз раме са осталим мајсторима.

Просечна старост радника у Ливници је између 40 и 45 година. Дакле, доста

млађа структура у односу на друге делове производње, али и довољно искусна и обучена да свој посао обавља савршено.

Оно што Дејан Марковић истиче говорећи о свом послу јесте да су они учили посао од искусних мајстора које су затекли пре одласка у пензију. Старије колеге су успеле да на њих као приправнике пренесу неопходно знање. Међутим, како се све мање радника запошљава и како их је све мање у радионици, постоји бојазан да ће нове генерације радника бити ускраћене за то знање и искуство.

Како нам је Дејан Дамљановић нагласио, у овом занату ниједна машина не може да замени ливчеве руке и још увек не постоји технологија која не укључује и људски фактор. Постоје модернији типови ливница, али радник је незаменљив. Сходно наведеној чињеници, ових седам самураја, веровали или не, носиоци су заната који наставља да живи.

М. Мијаљевић

Ливење у песку

Ливење у песку по моделу један је од најстаријих поступака, који се највише примењује код одливака сложених конструкција произведених у малим серијама. Помоћу модела и језгреника израђују се калуп и језгро, које је углавном од песка одређене врсте и квалитета. Калупи су за једнократну употребу, а израђују се од мешавине песка, везива и додатака. Технологија је таква да обликовање металних предмета ливењем растопљеног метала у урађене калупе помоћу модела има за циљ да се после процеса хлађења добије одливак, тј. производ спреман за даљу примену.

Ложач са сертификатом

Воја последњих 15 година у Јунковцу ложи „џамбо џет“ котао и током сваке смене у њега убаци око пола тоне угља. Он није само ложач, он је и оџачар и косач

Ко још није чуо причу о Пери ложачу? То је онај тип који познаје све живе. Што се нашао с папом на Тргу Светог Петра, а један Талијан збуњено питао: „Ко је онај деда с белом капицом на глави што се рукује с Пером ложачем?“

Тог човека не треба представљати. Њега сви знају и нико га не зна. Сви знају о коме се ради, али нико га никада није стварно видео. Пера ложач није човек, то је више нека људска особина. То је хејтер, чудак који се изненада појави у друштву и с лакоћом разреши наизглед нерешив проблем.

Ако вам се догоди таква ситуација, само да знате, човек који је исплао херој гарант је Пера ложач. Све у свему, Пера је једна од највећих српских легенди. ВИП особа која увек прати догађаје из почасне ложе.

С Војом ложачем ствари стоје нешто другачије. Он је, пре свега, стварно ложач. Онај, што уместо људи ложи огроман котао. То је занимање. Он је увек гарав. Обично у руци држи велику лопату пуну угља. Стално ради напорно. У три смене. Ретко одлази на море. Не иде на боловање. Никада није био у бањи, иако редовно пије лекове. Возио је моторе. Воли рок, хеви метал, и носи дугу косу. Никада не иде у кафану, али кад затреба одлази у рат. Воја, уствари, уопште није ВИП!

Војислав Јовановић (52), из Јунковца један је од четворице ложача који у свом родном селу, седам месеци годишње, у три смене, ложи гусани „џамбо-џет“ котао. У његово ложиште за време грејне сезоне, Воја ложач током сваке смене убаци најмање пола тоне угља.

Дупли посао

За 15 година ложачког стажа Воја је у ложиште јунковачког котла убацио преко 900 тона угља. Тај податак је сам по себи зачуђујући, а звучи готово невероватно када се узме у обзир да је то била само половина посла коју је до сада обавио сертификовани ложач. Исту ту количину угља Воја је претходно морао да натовари у грађевинска колица, па тек затим да га лопатом поново убаци у ложиште котла.

■ Војислав Јовановић

– Е, мој брате! Тако је последњих 15 година. А, 'ел знаш шта је од свега најчудније? За све то време нико бре ни да нас обиђе, да нам пређе праг!? К'о да смо уклет, Боже ме 'прости! А опет, нешто размишљам и немају неки ваљан разлог за посету? Нема потребе, кад им је увек топло – објашњава Воја заправо да је од свих радника у „Колубари“ најлакше ложача нахватати, ако би овај неким случајем пожелео да изврда посао.

– Замишљам како би било да једном, кад удари дебео минус, заврнем вентиле. Ала би се дигла цева! Да видиш како би се онда сместа окупиле испред котларнице – кроз смех износи Воја свој смиони план који је, додуше још увек у повоју.

Они неупућени, на прву, сигурно помисле да ложење котла и није нека наука. Лопату у руке, па цепај до зоре. Што више угља натрпаш у ложиште, то ће радијатори бити топлији. Али није увек онако како се то на први поглед чини. Јер је и за ложење котла потребна ћага, и то не било која, него она – академска!

– Био сам убеђен да је посао једноставан, само треба да заплунеш у шаке и поштено засучеш рукаве. Али, грдно сам се преварио. Има ту милион и једна заврзлама. Притисак, манометри, ниво воде, ма свашта нешто. Због тога сам морао да полажем испит и то на Машинском факултету. Постао сам оригинал ложач, са сертификатом – поносно истиче Воја и каже да за њега више нема тајни у послу којим се бави.

Котларница у селу Јунковац изграђена је пре 34 године да би се грејала окна у некадашњем подземном руднику угља, где је тада цветао посао са узгојем шампињона. У

почетку она је радила непрекидно, и лети и зими, а од када је бизнис с печуркама прекинут, котао се ложи само у време грејне сезоне, да би угрејао неколико „Колубариних“ радионица.

И данас је ту онај огроман котао на угљ и дрва, који се већ одавно нигде више не производи. Ту је и стари бојлер од 1500 литара, да подсети на време када су се у руднику „Колубара“, поред угља производиле и печурке.

– Ништа се овде мења, сем ложача – шеретски ће Воја.

Свашта је искусни ложач претурио преко главе. Прво је у младости радио као ауто-електричар. После се запослио на копу као физички радник, затим је напредовао до планир-мајстора, па онда и до руковођа станице. А, када је пре неку годину у пензију отишао последњи „Колубарин“ димњичар, Воја је поред ложачког специјализирао још једно занимање.

– Постао сам оџачар. Не носим оно препознатљиво црно одело, али су зато моје четке праве, оџачарске. Сваких петнаест дана следи темељно чишћење 180 димних канала. Да ти очи искоче – озбиљан је Воја.

Ништа у вези са Војом ложачем, што би рекао наш народ, није у винклу. Он не одлази у кафану, као сав нормалан свет. Носи дугу косу и слуша Metalicu и AC/DC. Рођен је у Штутгарту, али је одбио да постане Немац. Био је добровољац у рату у Босни и тамо зарадио Вијетнамски синдром. Сваког дана попије пуну шаку лекова, али никада не одлази на боловање. Воја сумња да увек некако он у друштву испадне прекобројан.

– Пријавим се пре неколико година први пут за бањско лечење. Од нас осморо, био сам девети на листи. Што се каже, извисио сам. За мене није било места – повишеним тоном Воја износи непобитне доказе у корист своје теорије о прекобројности.

Када се један од оне осморице срећника вратио кући пре рока и земана, после само три дана, Воја се наљутио. Од тада чека да га се неко сети.

– Рачунам сетиће се неко Воје ложача. Можда убодем неку награду за следећи Дан рудара. Ако ме се сете, сете се. Ако се не сете, ником ништа – кисело се смешкајући Воја је за крај парафразирао култни филмску реплику из његовог омиљеног филма.

Д. Ђорђевић

Кад не ложи, коси траву

Грејна сезона траје само седам месеци, ипак остатак године Воја не седи скрштених руку. Кад се котао загаси Воји ложачу следује прекоманда – у косаче. На списку „Војиних диплома“ ту је и она за руковање тримером.

Креативна рециклажа

Учествују деца из локалних вртића, основних школа и корисници Дневног боравка у Лазаревцу

Рециклажом до уметничког дела – тако би се укратко могло одредити креативно преобликовање отпадног материјала. Најмлађи посетиоци Модерне галерије Лазаревац током низа радионица „оживљавају” изношене, похабане и за производни процес у Рударском басену „Колубара” неупотребљиве предмете. На путу оплемењивања грађе децу стручно води Душан Рајшић, академски вајар и уредник ликовног програма у Центру за културу Лазаревац.

– На привременим складиштима „Колубаре” је отпад који се не може продати јер нема тржишну цену. Пошто би тај отпад ниске вредности завршио на депонији или бисмо морали да платимо да га неко преузме, дошло се до идеје да га уступимо лазаревачкој Модерној галерији и

■ Душан Рајшић са децом из ПУ „Ракила Котаров Вука”

Душану Рајшићу. То су шлемови ван употребе, раскодована радна одела и цакови. Имала сам прилику да видим да деца позитивно реагују и добро је што један део њих има развијену еколошку свест – објаснила је Невена Ђукнић, руководилац Службе за отпад и отпадне материје при Сектору за заштиту и унапређење животне средине.

У радионицама учествују деца из локалних вртића, основних школа и корисници Дневног боравка у Лазаревцу у оквиру Центра за смештај и дневни боравак деце и омладине ометене у развоју. Месецима повезујући стваралачко, едукативно и

корисно, они одбаченим и искоришћеним предметима „удахњују” нови живот. Уз игру, предшколци и основци уче о природи, загађењу и рециклажи, али се упознају и са поставком Модерне галерије.

– Неизмерни су потенцијали коришћења отпадних материјала. Они се изнова могу употребљавати у стваралачком чину, само треба уочити могућности спајања наизглед неспојивог. Тежим томе да се и кроз рециклажу млади посвете ликовној култури, која је потцењен предмет у нашем школству. Зато смо и отуђени од културе, а то треба рећи да

■ Невена Ђукнић

бисмо се оствестили – објаснио је Душан Рајшић.

Он мисли да ако одрастао човек нема навику да посећује културне институције, за њега је већ касно.

– На оформљену свест одраслих, било да је реч о рециклажи или култури, тешко се може утицати. Зато је битно радити са децом, а то је процес који тражи време. Модерна галерија је интересантан амбијент у који се изнова враћају јер кроз игру ненаметљиво уче – додао је Рајшић, који је и мимо поменутих радионица активан у ширењу еколошке свести.

М. Караџић

■ „Колубара-турс” – понуда једнодневних излета

Прилика за упознавање Србије

Једнодневни и дводневни излети све су популарнији вид краткотрајног предаха од уобичајене свакодневице. Викенд-екскурзије или празнични излети имају своје кориснике, а „Колубара-турс”, поред већ прихваћених тура и виђених места, настоји да увек понуди и нешто ново.

За недељу, 1. јун, осмишљен је излет „Панчевачким сокацима”, када је планирана посета Панчеву и селу Долово. Први део дана резервисан је за одлазак у етно-кућу СДАР у Долову, саграђену 1725. године, а у којој се чувају аутентични делови покућства

који илуструју некадашњи начин живота војвођанског домаћинства од краја 18. до 20. века. У другом делу дана, поред обиласка старог индустријског језгра у Панчеву, планиран је одлазак до Гимназијског трга, Музеја Панчева и Преображенске цркве. Цена аранжмана је 1.000 динара, а могуће је плаћање у десет полумесечних рата, по 100 динара.

На мапи туристичке понуде Србије недавно је поново и Голубачка тврђава, која је после петогодишње обнове постала доступна туристима. Обилазак ове јединствене средњовековне

тврђаве са девет кула планиран је за 23. јун, а том приликом је планирана и посета оближњем манастиру Тумане.

Голубачка тврђава је изграђена на стрмој стени, на десној обали Дунава, на веома важној геостратешкој позицији, на самом улазу у Ђердапску клисуру. Због свог осмоугаоног облика једна кула давно је названа Шешир-кула. Обилазак је организован у пратњи локалног водича од кога се могу чути занимљиве приче о бурној прошлости ове средњовековне грађевине. Полусатна вожња бродом употпуниће слику о

утврђењу и учинити ову посету још интересантијом.

На само 12 километара од Голупца је манастир Тумане. Највећа светиња овог манастира су чудотворне мошти Светог Зосима за које се везују многа исцељења, због чега је манастир познат и под називом Ђердапски Острог.

Цена комплетног аранжмана је 2.400 динара и, поред превоза и организационих трошкова, обухвата улазнице за Голубачку тврђаву и вожњу бродом. Плаћање је у десет полумесечних рата по 240 динара.

М. Радосављевић

Тимским радом до победе

Уређај за аутоматизовано заливање цвећа, као и сигурносни систем који спречава оштећење уређаја услед пада нивоа воде – оригинална идеја са добром презентацијом

Ученичка компанија „Пипо“ из Техничке школе „Колубара“ у Лазаревцу освојила је прво место на Регионалном такмичењу ученичких компанија, у конкуренцији десет школа из београдских општина. Освајањем првог места компанија се квалификовала за национално такмичење које се одржава средином маја у Новом Саду. Победник ће представљати Србију на европском такмичењу у јулу ове године у Француској.

Ученици трећег и четвртог разреда Јелена Тодоровић, Анастасија Атанасијевић, Лазар Урошевић, Бекер Ал Абаћи и Стефан Остојић на такмичењу су представили производ – уређај за аутоматизовано заливање цвећа, као и сигурносни систем који спречава оштећење уређаја услед пада нивоа воде.

– Регионално такмичење је одржано у тржном центру „Делта сити“ у Београду. Сајамског је карактера, где сваки тим добија штанд на коме представља своје производе и услуге. Док ученици комуницирају са потенцијалним купцима и демонстрирају презентацијске и продајне вештине, чланови жирија обилазе штандове и вреднују изглед и уређење штанда, оригиналност производа, тимски дух, продајне вештине, ниво знања о производу и јединственост понуде. Жири посебно оцењује компанијски извештај који тимови прилажу и он је уједно и први сусрет чланова жирија са ученичком компанијом – каже Марија Симић, ментор и

■ На продајном базару цвећа у Лазаревцу

наставник економских предмета у ТШ „Колубара“.

Такмичење је реализовала организација Достигнућа младих у Србији и део је пројекта „Деценија предузетништва“ који спроводи Влада Републике Србије.

– Ово такмичење је веома важно јер ученици почињу да размишљају као прави предузетници, оснивају своју компанију у оквиру школе и сами израђују производ. Пут до успеха олакшао нам је тимски дух, сви су радили као један. Такође, предност наше школе је у томе што имамо различите смерове, што нам пружа могућност да у рад компаније укључимо и остале ученике са економије, електротехнике и машинства. Велику помоћ и подршку пружају нам наставници Бојан Јовановић, Миленко Добријевић и Иван Гајић, као и директор школе Радослав Сретковић, свако у свом домену – наглашава наша саговорница.

У жељи да сазнамо нешто више о награђеном производу који је изазвао велико интересовање и на недавно одржаном Продајном базару цвећа и садног материјала у Лазаревцу, разговарали смо са скупиним младих, предузетнички настројених ентузијаста.

– Кад смо основали ученичку компанију, размишљали смо о томе која би идеја била

најоригиналнија, чиме бисмо могли да привучемо пажњу. Од много идеја које смо имали, одлучили смо да направимо уређај за аутоматизовано заливање цвећа који може да се користи у ентеријеру и екстеријеру. Сви који имају цвеће, а немају времена или немају поуздане особе које ће им заливати цвеће када оду на одмор, пожелеле да га имају у свом дому – објашњава Јелена Тодоровић, директорка компаније.

Анастасија Атанасијевић, директорка финансија у овој малој компанији, открива да заинтересованост тржишта постоји и да су већ имали поруџбине и остварили профит.

– Јединствени смо на нашем тржишту јер овакав уређај не постоји. Може да залива четири саксије, а по жељи купаца и више. За сада на дневном нивоу можемо да произведемо до 15 уређаја, што доноси велику исплативост и профитабилност. Планирамо и даље да наставимо са радом, ова компанија ће се наслеђивати и остаће будућим генерацијама.

Уређај за аутоматизовано заливање цвећа представио нам је Бекер Ал Абаћи, директор производње, истичући његову функционалност и квалитет.

– Производ се састоји од кућишта које је направљено од хладно ваљаног лима и

електронике. На кућишту су дисплеј и четири тастера. Пумпе функционишу независно једна од друге, према задатом временском периоду, као и одређеној количини воде. Није компликовано направити овај уређај, зато што ученици током школовања добијају знања из програмирања, електронике и машинства, која су им потребна за израду овог производа – истиче наш саговорник.

– Уређај је веома једноставан за коришћење. Такође, његова боја и облик могу се прилагодити захтевима купаца. Производ се може наручити путем телефона (063 7637 348), мејла (pipo.ts.kolubara@gmail.com) или у школи лично – каже Стефан Остојић, директор продаје.

Т. Симић

Ускоро сајт компаније

Посебна пажња посвећена је маркетингу који је усмерен на друштвене мреже, интернет презентацију и штампање рекламни материјал.

– У плану је израда сајта компаније, који ће нам донирати софтверска фирма из Београда – рекао је на крају разговора Лазар Урошевић, директор маркетинга.

Дигитализацијом привредног гласила, које већ 59 година прати развој колубарског рударског басена и лазаревачког краја, проширен завичајни фонд лазаревачке библиотеке

Сведок времена

На стручном скупу библиотекара у Теслићу, одржаном крајем априла, представљен је рад „Колубара у дигиталном издању“ Драгане Маринковић, библиотекарке лазаревачке Библиотеке „Димитрије Туцовић“. Рад говори о значају дигитализације листа „Колубара“, привредног гласила које већ 59 година прати развој колубарског рударског басена, Лазареваца и читаве околине. Дигитализација овог листа довела је до проширења завичајног фонда лазаревачке библиотеке и учинила приступачним информације које су биле недоступне за ширу јавност.

Лист „Колубара“ и на Цетињу

Дигитализовану „Колубару“ ауторка ће представити у свом раду „Колубарско културно наслеђе“ и на Другој међународној конференцији библиотекара, архивиста и музеолога „MONTENEGRO – Libraries, Archives and Museums LAM 2019“, на Цетињу, средином маја.

– Циљ ове конференције је израда стратегија развоја библиотека, архива и музеја у информацијском друштву, указивање на примере добре праксе у окружењу и у Црној Гори, као и истицање и критичко представљање најуспешнијих стратегија и иницијатива, методологија и пројеката који су довели до значајних резултата у успостављању националних стратегија дигитализације културне и научне баштине – објашњава Маринковић.

Скуп у Теслићу је био посвећен савременим токовима у библиотекарству који се односе на све аспекте посебних збирки и завичајних фондова: набавку и прикупљање, обраду, дигитализацију, промоцију и повезивање.

– Поред монографских публикација које чине већи део нашег фонда, дошли смо на идеју да дигитализујемо лист „Колубара“, чији се први број појавио 24. септембра 1960. године, јер од тада ово гласило пружа корисне информације и упутства запосленима, суграђанима, заинтересованим читаоцима, али уједно је и релевантан показатељ напретка и промена енергетског система

у нашем крају, као и развита енергетског система наше земље. Велики је значај овог листа за очување културне традиције и утемељење културног идентитета нашег завичаја – истиче ауторка, додајући да се овим поступком спојила традиција и прошлост лазаревачког краја са савременим токовима библиотекарства и сигурно сачувао од заборава значајан извор драгоцених информација потребних многим истраживачима, научним радницима, студентима и ученицима за њихове радове и истраживања.

Маринковић је у свом раду детаљно анализирала промене кроз које је лист „Колубара“ пролазио током свог постојања, како је мењао свој изглед, насловне стране, лого, тираж, учесталост излажења. Запажено је да је, када је реч о тематском обиму, остао најзначајнији хроничар историје рударског басена и Лазареваца са околином.

Ауторка је истакла вишегодишњу сарадњу Библиотеке и Рударског басена „Колубара“ која је овог пута резултирала проширењем завичајног фонда библиотеке и очувањем важног дела културног наслеђа.

М. Павловић

Емоција, пре свега

Драма „Док нас смрт не раздвоји“, комад Радионице интеграције о вечним темама болести, љубави, пролазности и смрти, изведен је 9. маја у Центру за културу Лазаревац. Текст Мире Фурлан режирао је Предраг Мики Манојловић. У представи играју Анита Манчић, Јасна Ђуричић, Јована Гавриловић, Мики Манојловић, Бора Ђорђевић и Душан Павловић.

Тескобна породична прича одиграва се седамдесетих година прошлог века у Загребу. Мајка и (усвојена) кћерка, две непокретне жене, кроз свакодневне разговоре анализирају своје болне личне историје, док се у позадини назире друштвено-историјски контекст који се преламао и преко самих личности.

Дубински поремећени мушко-женски односи, градација у развоју приче и снажна и уверљива глума, најпре Аните Манчић и Јасне Ђуричић, кулминирају трагичним завршетком, који је изазвао веома емотивну реакцију лазаревачке позоришне публике.

М. К.

Сви бројеви на сајту

Сви бројеви листа „Колубара“ доступни су на сајту библиотеке www.digitalna.bibliotekalazarevac.org.rs, где се може бесплатно и без регистрације приступити садржају. Колекција не подразумева дигитализовану „Колубару“ у правом смислу речи, већ дигиталне копије изворног документа у форми фотографије, тако да засад садржај није претражив.

„Индијански плес“ до Прве лиге

Велика борбеност и жеља,
а пре свега љубав према
клубу свих играча током
целе сезоне, донели су прво
место у „Б“ лиги и место међу
најбољим тимовима Србије

Шпара, Еди, Ковинац, Црни,
Баја, Веле, Уки Мело, Бертанс,
Вукша, Паја, Плавша, Дука,
Дикси и Ел Капетано – то су
момци који су лазаревачку кошарку вратили
у сам врх и забележили огроман успех за свој
клуб и град. Они су играчи Кошаркашког клуба
„Колубара Ла 2003“, који ће се од наредне
сезоне такмичити у Првој лиги.

Успех није дошао преко ноћи, истиче на
почетку разговора тренер Жарко Симић,
коме је пошло за руком оно у шта многи нису
веровали. Важна карика у овом ланцу је и
Бранко Ђурић, његов помоћник.

– У сезону смо ушли са планом да
будемо у средини табеле и направимо једног
стабилног „Б“ лигаша. Међутим, кренули
смо фуриозно, из кола у коло су се низале
победе, чиме смо отворили врата за нове
амбиције. Полусезону смо завршили са
11 победа и два пораза, док смо у други
део првенства ушли свесни да је распоред
утакмица веома тежак. Без обзира на све,
апетити су расли. И на крају сезоне, ево
нас у Првој лиги – рекао је Симић и додао
да су играчи и управа клуба целу сезону
функционисали као велика породица.

Сложна браћа

Није редак случај да се браћа баве истим
спортом, али тешко је наћи неки спортски клуб
који има више братских парова од КК „Колубара
Ла 2003“.

Клуб из Лазареваца предводи Жарко Симић, док
је његов рођени брат Никола, капитен тима.
Бековски тандем овогодишњег првака Друге
лиге чине браћа од стрице Стеван и Вукашин
Синђелић. Колубарци и у рекету имају братску
испомоћ, јер се на позицијама централних
играча налазе Един и Ален Весковић. Ову
несвакидашњу братску идилу употпуњава
тандем талентованих „буразера“ – Урош и
Немања Плавша.

■ Ел Капетано у акцији (фото: З. Лазаревић)

Ипак, било је и разних проблема.
Припремни период за други део сезоне се
није одвијао како је било планирано. Играчи
који нису из Лазареваца су морали да прелазе
пут дуг чак и до 250 километара. Одигране
су само две припремне утакмице, али су сви
били истог става – дати све од себе и задржати
лидерску позицију. Срећа их је пратила јер
нису имали повређених играча, што је било
најбитније за све.

– Бити тренер је веома компликовано.
Пре свега мораш бити педагог и разумети
све, са неким полако и мирно, на неке
мораш да подвикнеш. Неко касни на тренинг,
неко не може да дође из разних разлога,
није било лако све укомпоновати. Корак по
корак, утакмицу по утакмицу, са падовима и
успонима, дошли смо до непланираног – са
осмехом прича Симић, присећајући се управо
завршене сезоне.

Капитен екипе Никола Симић, познатији
као Ел Капетано, не крије задовољство и каже
да нема тајне за овакав успех. После сваке
победе, с обзиром на то да је план био средина
табеле, рачунали су колико им треба за
опстанак и то је била њихова интерна шала.

– Било је много неверних Тома, па смо
се шалили на тај начин и екипу смо назвали
„Индијанци“. У првом делу сезоне играли
смо најлепшу кошарку и нико није обраћао
пажњу на нас. Окосницу тима чинили смо нас
петорица, старијих играча, који смо прошли
много тога. Без скромности, знао сам већ

после првог дела сезоне да можемо „нешто
више“. Једноставно се то види, када си и
сам учесник свега тога. Али опет истичем,
изненадили смо и себе и друге – објашњава
Никола, који је на разговор стигао право са
тренинга, иако је била пауза за све играче.

Каже и да је сезона била тешка, без
обзира што гледаоцима није тако изгледало.
Свађе, чарке, плакања, мирења, напуштања
тренинга, свега је било... Али све је то
саставни део спорта.

– Сезону смо отворили победама. Везали
смо шест победа и самопоуздање је почело
да расте. Постали смо свесни да имамо
шансу. Као играч никада нисам испао из
лиге, а највећи успех сам постигао са екипом
КК „Тамиш“. Ипак, ово ми је најдражи успех,
јер сам у свом граду, са својима. Нико се
није истицао, свако је прихватио своју улогу
у екипи и јурили смо резултат, а не ко ће
појединачно дати више поена. Све се некако
скоцкало. У последњих пет кола знатно смо
подigli форму, били смо најбољи када је
било најпотребније – каже Никола и додаје да
капитенска трака носи посебну одговорност,
јер вас означава као лидера тима и некога ко
треба да буде пример осталим играчима.

Браћа Симић, тренер и капитен, заједничког
су мишљења да су сви у клубу, од играча до
управе, дали свој максимум, а имали су и
велику подршку представника ГО Лазареваца.

На крају приче о успеху разговарали смо са
Бобаном Синђелићем, директором клуба, који
се у играчкој каријери такмичио у Првој лиги.
Синђелић можда са највећим емоцијама прича
о претходној сезони.

– Као да се време вратило, једноставно ме
је све ово одвело у прошлост. Али да пустимо
то, сада су ови момци заслужни за успех.
Велика борбеност и жеља, а пре свега љубав
према клубу била је присутна код свих играча
током целе сезоне и захваљујем им на томе.
Лазаревац је коначно добио прволигаша у
кошарци и то заслужено, јер је ова екипа
седам месеци била на лидерском месту –

Надметања најбољих

Лазаревачка спортска публика ће после готово
24 године имати прилику да на паркету прати
надметања најбољих српских кошаркашких
екипа.

Од наредне сезоне лазаревачки кошаркаши ће
у сали СРЦ „Колубара“ угостити „Борац“ из
Чачка, ОКК „Београд“, „Тамиш“ Панчево,
„Металац“ из Ваљева, ОКК „Нови Пазар“,
„Војводину“ и друге.

истиче Синђелић, а речи хвале упутио је и на рачун бројних гледалаца који су пунили халу Спортско-рекреативног центра „Колубара“ до последњег места онда када је било најпотребније.

Синђелић наглашава да је пред управом Кошаркашког клуба „Колубара ЛА 2003“ много рада јер нова сезона доноси и нове изазове. Сада је време када се сумирају резултати, праве планови за нова, адекватна појачања, наравно, све према могућностима клуба. Оно што им је најважније је да задрже „костур“ екипе која је изнела терет ове сезоне.

Т. Крупниковић

■ Највећи успех ОК „Железничар“ из Лајковца

Освојена дупла круна

После освајања Купа Србије, одбојкашице „Жеље“ донеле и шампионску титулу

Одбојкашице „Железничара“ из Лајковца оствариле су највећи успех у историји клуба освојивши дуплу круну. Најпре су освојиле Национални куп Србије, а потом су победиле у борби за титулу шампиона државе.

До титуле шампиона одбојкашице „Жеље“ стигле су у финалној серији плеј-офа, резултатом 3 : 2 против екипе „Јединства“ из Старе Пазове. У мајсторици, која је одиграна на гостујућем терену, Лајковчанке су максималним резултатом 3 : 0 (25 : 13, 25 : 23, 25 : 21) исписале историју клуба.

Екипа „Јединства“ је после прве две утакмице водила са 2 : 0 у серији, али нису успеле да искористе предност, јер су одбојкашице „Железничара“ добиле наредна три меча. Екипа из Старе Пазове није успела да освоји

ниједан сет у мајсторици, док су Лајковчанке биле доминантније, нарочито у првом сету. У наредна два сета борба је била неизвеснија, али су одбојкашице „Железничара“ у финалу сваког сета биле боље и сигурније у себе.

Одбојкашице „Железничара“ су убедљивом победом дошле до прве титуле шампиона државе и на најбољи начин крунисале сјајну сезону, јер су шампионски трофеј објединиле са Купом који су освојиле пре мање од месец дана.

Дупла круна је, како у клубу истичу, резултат 13 година рада, жеље, упорности и посвећености

одбојци. Овај тим је на најбољи могући начин оправдао улагања у овај спорт и показао да је спреман за све изазове који следе. Т. К.

Најбоље

До највећег успеха у историји клуба и победе у петој утакмици, екипу из Лајковца предводила је Јелена Млађеновић са освојених 12 поена. У стопу су је пратиле Николина Лукић и Маја Савић са освојених 10, док је најбоља у пораженом тиму била Исидора Коцкаревић са 12 поена.

Рударско ткање

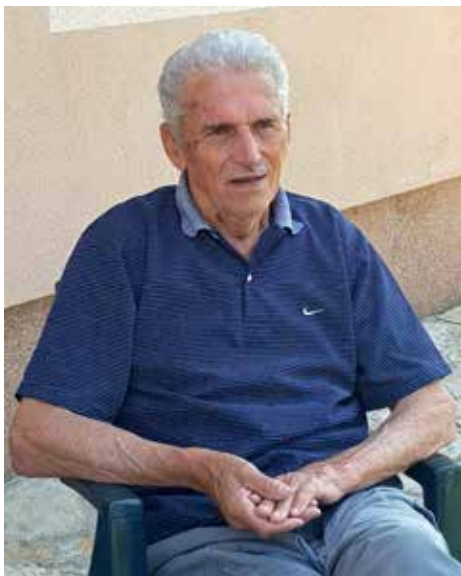
Младима који тек стасавају на копу Дока поручује да морају научити свој посао, чувати себе и друге и, наравно, багер

На само 50 километара од Београда, у самом срцу Шумадије, смештена је „Колубара“, највећи површински рудник Србије. Деценијама њени копови омогућавају не само да струја стабилно „тече“ већ и да се генерације школују, запошљавају, живе од угља. Још једна „Колубарина“ тековина, на коју се често заборавља, то је да су породице овог краја постале рударске, као и фамилије, комшилик, чак и приче. Овде се „Колубара“ уткала у живот.

А можда никоме као Радојку Перишићу Доки (77), пензионисаном багеристи „глодара 6“ из Рудоваца, иначе једном од првих радника Поља „Д“. Наиме, њих четворица браће радили су на овом копу, укључујући и сина, а како каже и комшилик му је потпуно „багерски“. Оба унука је сачекао у трећој смени. И не само то, добро је познато да свака прича о почецима Поља „Д“ креће када је булдожер окићен цвећем на коме су радили Труман и Садик Ануша, који је, био Докин пашеног, закопао прву бразду. Причу заокружује или почиње и чињеница да је у Пружној, данашњој Припреми Поља „Д“, почео да ради 13. децембра 1961. године, баш на свој рођендан.

– Тешки услови, боже сачувај. Вукли смо са Поља „А“ шине и прагове, постављали колосеке. Те послове смо углавном радили суботом, тада није било гужве будући да наша група није имала редовне послове викендом. Били смо смештени у „кошари“ Милојевића, која је уједно била и ковачница. Ковали се крампови, поправљали дрвени вагири којима су се носили прагови. Први варилац је био неки Луиђи, Италијан. Главни пословођа Пружне био је Момић, а главни машински пословођа Миљевић – сећа се Перишић.

У Пружној је било људи из Арнајева, Сибнице, Миросаљца, Тулежа и сви су пешке долазили на посао. Села кроз која је пролазила пруга од Поља „А“ до Вреоца била су, што се каже, на коњу, јер су се на „ћиру“ уз теретне вагоне качила и два за путнике, такозване класе. И наравно, увек били пуни као око. Интересовало нас је и да ли су у то време имали заштитну опрему и топли оброк. Сећа се да су од опреме имали кожухе, пелерине и чизме, док су храну у почетку носили од куће, а касније је отворена кантина на Јужном крилу.

■ Радојко Перишић Дока

Из Пружне је пребачен на место помоћника на „шкоди 17“, где га је у посао увео Влада Марковић из Ћелија. На Пољу „Д“ је тада било четири „шкоде“ и све су радиле на откривци. Имали су три кипе, две на Пештану и једну код Јовичића потока.

– Горе се товарило, доле кипало и још су се такмичили ко ће више да да. А када падне киша, не може да се иде. Испадају вагони, испада машина, па идемо сви да дижемо. Када је било суво и топло, качило се по десет вагона (са кипањем на страну), док је преко зиме ишло мање вагона. А склони да заледе, па их дижемо „шкодама“. Ма, свашта је било, намучили смо се – уздише Радојко.

Багер „марион“ и ЕШ-еви су од утоварног места просећали усек за Поље „Д“. Ту је касније постављено утоварно место. Угаљ је товарио ЕШ директно у вагоне док „глодар 1“ није „сишао“ на угаљ.

– Мало сам радио и као багериста „шкоде“, далеко јој лепа кућа. После прелазим на обуку

Како је Дока остао без фудбалске каријере

Док смо водили разговор, Радојко је примедбовао да би могла и нека старија фотографија да се искористи, да мало буде лепши. Стојанка, његова верна друга већ 54 године, није му дала за право. Леп човек остаје леп, тврди она. А баш због лепоте Дока је остао без обећавајуће фудбалске каријере, коју су касније направили син Горан и унуци Петар и Никола.

Наиме, како је био одличан стрелац у сеоском клубу, позвани су важни фудбалски стручњаци да га погледају. Међутим, њихов долазак се преклопио са важнијим догађајем, игранком, за коју је Дока пажљиво наместио фризуру. И тако, лопта у пуној брзини јури према Докиној глави, маса је на ногама, а њему сине да нема сапуна да поново опере косу. И тако, измакне главу...

за тракисту на „глодару 1“. Када сам ушао у кабину тракисте, то је за мене била Америка. Али човек се учи док је жив, па тако и ја. И како је који роторни багер пристизао, тако сам ја прелазио за тракисту. Отуда сам радио и на „кецу“, „тројци“ и „четворци“. Све укупно, девет година. Када савладаш занат тракисте, лако је бити багериста. Упознаш багер и схватиш како са њим треба. Не може он докле ти хоћеш, има он свој правац докле може – упозорава Перишић.

А када је у октобру 1976. године „испод чекића“ на Поље „Д“ ступио „глодар 6“, за командама је био наш Дока. И остао је ту до пензије, пуних 17 година. Поменуо је прву посаду јер су то људи са колима је делио хлеб. Багеристи су били Витомир Мирковић Бас, Марковић Ренде из Шопића, Џоки Аранђеловић, Ратко Стевановић из Миросаљца и Драгиша Пантелић Љуља из Крушевице. Колеге углавном памти по надимцима, тако да су то: Кица (Раденко), Џаја (Јовановић), Мрки (Живковић), Панта, Пуша (Велимир Јаковљевић) из Јунковца, Сима, Буца. Од помоћних радника сећа се Шебека и Ловца. Како каже:

– Све су то добри људи, убити радници, могао си у сваком тренутку да се ослониш на њих. Чували су и своје људе и свој багер. А било је свега и свачега, и добрих и лоших ситуација. Али, мирна глава мора да буде. Нема спавања, нема скидања ока са кашике. Није свако за багеристу – сматра Дока и поверава нам да и поред тога што је 26 година у пензији, повремено сања како обала иде на багер.

Како нам је још испричао, само је неколико пута закаснио на багер и то углавном јер се услед невремена „газ“ заглави у блату. Каже да се дружило много више и да се за цео радни век ни са ким није посвађао. А шта би поручио младима који тек стасавају на копу?

– Да науче свој посао, чувају себе и друге и, наравно, багер – закључује Дока.

Д. Весковић

/// Фото: М. Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
 [Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

